

Drugs for Dementia

ยาสำหรับภาวะสมองเสื่อม

ยาในกลุ่มภาวะสมองเสื่อมคืออะไร?

ยารักษาภาวะสมองเสื่อมคือยาที่ใช้ในการควบคุมอาการของผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อม

โดยเฉพาะโรคอัลไซเมอร์ซึ่งเป็นรูปแบบที่พบได้บ่อยที่สุด เนื่องจากยังไม่มียาที่สามารถรักษาโรคอัลไซเมอร์ให้หายขาดได้

เป้าหมายหลักของการรักษาด้วยยาคือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและผู้ดูแล

โดยยาสามารถช่วยชะลอการเสื่อมถอยของการทำงานทางความคิด ควบคุมอาการทางพฤติกรรม

และรักษาอาการเฉพาะหรือโรคร่วมที่เกิดขึ้นได้

มียารักษาภาวะสมองเสื่อม 2 ประเภทหลักที่ใช้ในการควบคุมอาการของโรคอัลไซเมอร์:

- **ตัวยับยั้ง อะเซทิลโคลีนเอสเตอเรส (AChE)** (ได้แก่ โดเนเพซิล, กาแลนตามีน, ริวาสทิกมีน):
ยาในกลุ่มนี้ช่วยยับยั้งการสลายของสารอะเซทิลโคลีน ซึ่งเป็นสารเคมีในสมองที่มีบทบาทสำคัญต่อความจำและความคิด
โดยใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการของโรคอัลไซเมอร์ระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง
- **ยากลุ่มต้านตัวรับ NMDA (เมมมานทีน):** ยานี้ทำหน้าที่ยับยั้งผลกระทบที่เป็นพิษจากสารกลูตาเมตส่วนเกินในสมอง
และช่วยควบคุมการทำงานของสารดังกล่าว โดยใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการของโรคอัลไซเมอร์ระดับปานกลางถึงรุนแรง

นอกจากนี้ยังมียาอื่นที่สามารถใช้ร่วมในผู้ป่วยสมองเสื่อมที่มีอาการทางพฤติกรรมและจิตใจ เช่น ยาระงับอาการทางจิต

และยาด้านอาการซึมเศร้า ซึ่งอาจใช้เพื่อควบคุมอาการวิตกกังวล กระสับกระส่าย ก้าวร้าว หลงผิด หรือเห็นภาพหลอน

ผลข้างเคียงที่พบบ่อยมีอะไรบ้าง?

ประเภทของยารักษาภาวะสมองเสื่อม	ผลข้างเคียงที่พบบ่อย	หมายเหตุ
ยากลุ่มยับยั้งเอนไซม์อะเซทิลโคลีนเอสเตอเรส โดเนเพซิล, กาแลนตามีน, ริวาสทิกมีน	➤ ท้องเสีย ➤ คลื่นไส้และอาเจียน ➤ เบื่ออาหาร ➤ ปวดศีรษะ ➤ ง่วงซึม ➤ เวียนศีรษะ ➤ นอนหลับไม่สนิท ➤ ผื่นร้ำหรือผื่นผดผื่น ➤ ตะคริวกล้ามเนื้อ	ควรรับประทานพร้อมอาหาร โดยเฉพาะมื้อหลัก เพื่อลดผลข้างเคียงต่อระบบทางเดินอาหาร
ชาต้านตัวรับ NMDA เมมมานทีน	➤ ปวดศีรษะ ➤ ท้องผูก ➤ ง่วงซึม ➤ เวียนศีรษะ ➤ สับสน ➤ เหนื่อยล้า ➤ น้ำหนักเพิ่ม ➤ ปัสสาวะลำบาก	สามารถรับประทานพร้อมหรือไม่พร้อมอาหารก็ได้ โดยให้รับประทานในเวลาเดียวกันทุกวัน

ฉันสามารถหยุดใช้ยารักษาภาวะสมองเสื่อมได้หรือไม่?

ไม่ควรหยุดใช้ยารักษาภาวะสมองเสื่อมโดยไม่ได้รับคำปรึกษาจากแพทย์ก่อน

เนื่องจากยาเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมอาการของโรคและคงไว้ซึ่งสมรรถภาพด้านความคิด หากหยุดยาอย่างกะทันหัน อาจทำให้อาการของผู้ป่วยทรุดลงอย่างรวดเร็ว

ฉันต้องใช้ยารักษาภาวะสมองเสื่อมนานแค่ไหน?

ระยะเวลาในการใช้ยานั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของผู้ป่วย ระยะของโรค และชนิดของยาที่ได้รับการสั่งจ่าย

โดยแพทย์จะเป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ควรเข้าใจว่ายาเหล่านี้ไม่ใช่ยารักษาให้หายขาด แต่มีบทบาทในการชะลอความเสื่อมของสมองและช่วยควบคุมอาการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

ในกรณีที่โรคดำเนินมาถึงระยะที่ผู้ป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิตประจำวันได้เลย

และเป้าหมายดั้งเดิมของการใช้ยา เช่น การคงไว้ซึ่งความสามารถทางความคิดและการทำงานของร่างกาย

ไม่สามารถบรรลุผลได้อีกต่อไป อาจพิจารณาหยุดยาได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลและคำแนะนำของแพทย์เท่านั้น

ห้ามหยุดยาด้วยตนเองโดยเด็ดขาด

ผู้ดูแลควรทำอย่างไร หากผู้ป่วยปฏิเสธที่จะรับยาสำหรับภาวะสมองเสื่อมของตน?

หากผู้ป่วยปฏิเสธที่จะรับประทานยา สิ่งสำคัญสำหรับผู้ดูแลคือการเข้าหาสถานการณ์ด้วยความอดทนและความเข้าใจ

การสื่อสารที่เปิดเผยมเป็นกุญแจสำคัญ พยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของยา ประโยชน์ที่มันให้

และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหากไม่รับประทานยา หากผู้ป่วยยังคงปฏิเสธ

อาจเป็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของแพทย์หรือนักสุขภาพจิตในบทสนทนา

พวกเขาสามารถให้ข้อมูลและการรับรองเพิ่มเติม หรือเสนอการรักษาทางเลือกหากจำเป็น ขอให้จำไว้ว่า

การเคารพในอิสระและความรู้สึกของผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ ขณะที่ยังคงมั่นใจในสุขภาพและความปลอดภัยของพวกเขา

ควรปฏิบัติ
1.ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด
2.ตรวจสอบชื่อยา ขนาดยา ความถี่ในการใช้ยา และรายละเอียดอื่น ๆ ให้ครบถ้วนก่อนรับประทาน
3.อ่านฉลากยาหรือฉลากใบสั่งยาอย่างละเอียด
4.ให้ความสำคัญกับขนาดยา ข้อบ่งใช้ ข้อห้ามใช้ และผลข้างเคียง
5.เข้าใจวิธีการใช้ยาอย่างถูกต้อง เช่น การรับประทานก่อน/หลังอาหาร หรือวิธีการใช้เฉพาะ
6.เก็บรักษาอย่างถูกต้องตามคำแนะนำ
7.รับประทานยาให้ครบตามที่แพทย์สั่ง เว้นแต่ได้รับคำสั่งให้หยุด
8.หากมีข้อสงสัย ควรปรึกษาสมาชิกในครอบครัวหรือบุคลากรทางการแพทย์ทันที

<u>ไม่ควรปฏิบัติ</u>
1.ปรับขนาดยาเองโดยไม่ปรึกษาแพทย์
2.หยุดใช้ยาโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์
3.ดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับยา
4.เปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ของยา เช่น ข้ายาไปใส่ขวดอื่น
5.ใช้ยาร่วมกับยาชนิดอื่นโดยไม่ปรึกษาแพทย์
6.ปกปิดข้อมูลหรือโกหกแพทย์เกี่ยวกับการใช้ยาของตนเอง

เอกสารฉบับนี้เป็นการแปลจากภาษาอังกฤษที่เป็นต้นฉบับ ในกรณีที่มีความคลาดเคลื่อน หรือไม่สอดคล้องกันให้ยึดถือฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก